

OBČINA MORAVČE
1251 MORAVČE, TRG SVOBODE 4

Knjižnica Domžale
Ljubljanska 58

1230 Domžale

Poštnina plačana pri pošti
1251 Moravče "a"

NOVIČE Moravčane OBČINA MORAVČE

April 2003, Letnik IV, Številka 4

"Durgla"

Kovana mreža

Okrasne podkve

Ogrodje zapravljivčka

Kovač Franc Gorjup
iz Moravč

JAVNO KOMUNALNO PODJETJE, PRODNIK d.o.o.

Obveščamo vas, da bomo v občini Moravče **v sredo, dne 21.5.2003 izvedli zbiranje in odvoz nevarnih odpadkov iz gospodinjstev.**

Nevarne odpadke iz gospodinjstev bomo **21. 5.2003 sprejemali:**

- **14.00-15.30 v Pečah pri gasilnem domu,**
- **15.30-17.00 v Moravčah pred kulturnim domom in**
- **17.00-18.30 v Kraščah pri gasilnem domu.**

Med nevarne odpadke sodijo: akumulatorji, baterije, zdravila, pesticidi, barve, laki, kozmetika, svetila in gume osebnih avtomobilov.

Vse občane naprošamo, da upoštevajo naslednja opozorila:

1. nevarni odpadki naj bodo v embalaži, ki omogoča varen prenos do zbirnega mesta.
2. tekoči odpadki morajo biti zaprti čeprav improvizirano.
3. odpadki iste skupine se ne smejo združevati v večjo embalažo, ker lahko pride med njimi do kemične reakcije.
4. odpadke naj prinesejo polnoletne osebe, ki bodo pri rokovanju z njimi upoštevale tehnična navodila, pridobljena ob nakupu izdelka.

Društvo krajanov Tuštanja
vabi na

10. tradicionalno prvomajsko srečanje na gradu Tuštanj 1. maja ob 13. uri.

Pokrovitelj: Natura, s.p. Dušan Grošelj in Občina Moravče

Program:

Ob 13.00 start oldtimerjev (Soklič – Krašce - Tuštanj)
Od 14.00 dalje vas bodo zabavali Spidi & Gogi, Ivan Hudnik, ansambel Svetlin in Vesele Štajerke.

BOGAT RIBOLOV.

Za dobro domačo hrano in pijačo
bodo poskrbeli domačini.

VABILO

Občinsko združenje borcev in udeležencev NOB Moravče vabi na tradicionalno spominsko svečanost ob obletnici poboja domačinov v gozdu nad Češnjicami, ki bo

**V SREDO, 30. APRILA 2003, OB 16. URI
PRI SPOMENIKU PADLIM NAD REMZOVO DOMAČIJO.**

V kulturnem programu bodo sodelovali: pevci Mešanega pevskega zbora DU Moravče, recitatorji OŠ Jurija Vege Moravče, citrar Rado Kokalj in pevci Moškega pevskega zbora Kulturnega društva Tineta Kosa Moravče.

Vljudno vas vabimo, da se nam pridružite na spominsko svečanost in na srečanju udeležencev NOB in občanov.

Povorka na kmečkem prazniku

povabilo k sodelovanju

Letos bomo ponovno v program kmečkega praznika vključili **povorko kmečkih del in običajev.** Zato vabimo vse zainteresirane posameznike in skupine (vaščani, sorodniki, prijatelji...), da vaše ideje in udeležbo na povorki sporočite na tel. 041-208-546 (Mirko) ali 041-967-351 (Nuša).

Verjetno se vas večina še spominja, kako zanimivi so bili kmečki prazniki s povorko, na kateri so sodelovale narodne noše, konjeniki in seveda VI, ki ste tako pokazali, da v vaši vasi še živi spomin na kmečke običaje in želja po sprostitvi v nedeljo popoldne na veselici.

Zato vas prosimo, da nam pomagate znova narediti takšen kmečki praznik, kot so bili pred leti.

Društvo podeželske mladine Moravče

Pohodi v organizaciji PD Moravče

- **četrtek, 1.maj, PRVOMAJSKI POHOD PO MPP, zahtevna pot (52 km), vodniki, start ob 4.00 izpred gradu Tuštanj, startnina 1500 SIT**
- **sobota, 10.maj, PAŠKI KOZJAK, lahka pot, vodita Urša Jamšek (031 574 744) in Vida Vidergar Žučko (041 270 606)**
- **sobota, 24.maj, NANOS – PREDJAMA, lahka pot, vodita Jurček Novak (041 770 798) in Marjan Kocjančič (041 874 139)**
- **sobota, 7.junij, RATITOVEC, lahka pot, vodi Jurček Novak (041 770 798)**

ZAHTEVNEJŠI POHODI – določitev datumov po dogovoru z vodniki

- **MAJ – Vrtaško sleme, lahka pot, vodi Lidija Brnot (041 841 323)**
- **JUNIJ – Debela peč, Brdo, zahtevna pot, vodi Lidija Brnot (041 841 323)**

KŠD Peče

vabi na **premiero uprizoritev
komedije v dveh dejanjih**

Marjana Marinca in v režiji Nuške Sušnik

Ljubezen v kovčku,

ki bo **v soboto, 26. aprila, ob 20. uri**
v dvorani gasilskega doma v Pečah.

Ponovitev si lahko ogledate še v soboto, 10. maja, ob 20. uri v dvorani Kulturnega doma v Moravčah.

Vabljeni na urico in pol smeha!

FLORIJANOV SEJEM V TRZINU 10. IN 11. MAJA 2003

Cena stojnice: za 2 dni 10.000 SIT, 1/2 stojnice za 2 dni 7.500 SIT. Reklama v priložnostni zloženki 5.000 SIT.
Stojnice bodo v času sejma varovane.

**PRIJAVE DO 30. APRILA 2003 na
TURISTIČNO DRUŠTVO TRZIN, MENGEŠKA 9.**
Infomacije preko telefona 5644528 (ga. Valenčak),
ali 5641612 (g. Seljak).

Prazniki so minili, na vidiku pa so že novi. Uh, koliko jih je! Da vendar se vedno na koncu iztečejo tako neusmiljeno hitro, da bi se prav res po njih prilegel vsaj še en prost dan. Da ne gre, delo nas neprestavno vabi, da izpolnimo, kar pač moramo, hočemo ali želimo.

V dneh, pred pisanjem tega vvodnika sem doživela črn dan v mojem sončnem poklicu. In o čemer koli sem hotela pisati v teh vvodnih vrsticah, so se mi misli vračale nazaj in dozorela je odločitev, da zapišem, kar bi utegnilo še kdaj spodbuditi k razmišljanju in presojanju. Ta črn dan se je naigramito z: »Zato pa nismo na tekmovanju nič dosegli, ker ste nas tako dobro pripravljali.« Ne zanima me, od kod in kdaj je bila ta poved položena predme. Bila pa je čudovita, saj me je zaposlovala in bogatila kar nekaj dni. Hvala zanj, kajti prav zaradi nje sem še bolj prepričana v svoje pedagoško vedenje o vlogi mentorja. Vesela sem spoznanja, da v meni ni posesivnosti in da se lahko veselim dosežkov vsakega najmanjšega napredka v znanju najbolj neobsojenega učenca. Mar ni uspeh, ko po osmih letih vendarle zapiše šel in ne šel. Prečudovito. Res je, da me za to ne bo nihče pohvalil, toda čutim zadovoljstvo. Da tudi enajst bronastih in eno srebrno Cankarjevo priznanje zame ne pomeni nič, saj mora vsakdo, ki se odloči za tekmovanje prebrati roman, ga analizirati in vrednotiti, poustvarjati in se dokazati v pisanju 45 minutnega preizkusa objektivnega tipa iz poznavanja jezika, pravopisa in književnosti ter napisati v 90 minutah popolnoma lastno literarno stvaritev, ki je ocenjevalcu po stilu pisanja blizu ali pa ne. Subjektivnost je prisotna, če se ocenjevalec še tako trudi. Koliko miselnih procesov se izvaja v učenčevi glavi, ko se poskuša izživeti v vlogi štiridesetletne učiteljice in priporočevati o svoji učenki, kar je letošnja naloga zahtevala od tekmovalcev. Poleg tega pa mi je po tolikih tekmovanjih vse bolj jasno, da je vsako od njih bolj ali manj »kuhinja« odvisna od tega ali si organizator, ali učitelj naloge pred tekmovanjem, si ocenjevalec... Na žalost se že pri najmlajših tekmovalcih z vse silo zahteva zmaga, na lepo olimpijsko gesto, da je važno sodelovati, ne pa zmagati se vse bolj pozablja. Tekmovalec mora na regularen ali neregularen način zmagati. Vloga mentorja je gostovo gojiti zdravo tekmovalnost, poštenost, tekmovanje po najboljših močeh, spodbujanje in usmerjanje k lastnemu delu in lastnim dosegom, potem ima mentorstvo pravi pomen in pravi smisel tako za mentorja kot učenca. Vem pa tudi to, da današnja materialno usmerjena miselnost družbe še zdaleč ne bo zrela za dojemanje pravih vrednot, ne pa papirjev, s katerimi se maha komu pod nosom. Papir obledi, se izgubi ali pozabi. Za učenca, ki pa je našel svoje »heurke«, ker uživa v vseh svojih zakaj, utemelji, vrednosti, primerjaj, poveži, analiziraj, vem, da bo v življenju še marsikaj dosegel, saj svoje znanje zna uporabljati in ne le reproducirati. Pot do heurke, je pa na žalost posuta s trnjem.

Misel moje kolegice, ki je ena od redkih korektnih sodelavk v pravem pomenu besede, je moje misli čudovito »zašpila« takole: »V jabolno, ki ne rodi sadu, se nihče ne zaletava, ker z nje ne bo tako ali tako nič padlo.«

Črni dnevi sončnih poklicev so nujni, naj jih pa bo račun prav.

BERNARDA MAL, odgovorna urednica

Tokratna številka glasila ima le 16 strani, zato so nekateri prispevki morali počakati v uredniški mapi, bodo pa imeli prednost v prihodnji številki. Upam, da bodo avtorji z razumevanjem sprejeli mojo odločitev, saj bi v nasprotnem primeru morala izločevati slikovno gradivo, članki pa bi bili »neokusno stlačeni« v skoraj neberljivo gmoto.

Janezov sejem v Moravčah bo 16. maja, ko se bodo ledeni možje že poslovili in boste imeli na voljo veliko sadik za vrt in okrasitev balkonov.

V tej številki preberite

Županina stran.....	4
Poročilo s 4.seje OS.....	5
Zaključek projekta kmetijskega izobraževanja.....	6
Podjetniške priložnosti	7
Subvencije, do 30. aprila.....	8
PGD Krašče.....	9
Franci Cerar na planiški velikanki.....	12
Kranjec in Peterka v Moravčah.....	13
Moja dolina na dlani, kovaštvo.....	14
Vpis v glasbeno šolo.....	15
Tehnični pregledi traktorjev in traktorskih priklopnikov.....	16

Naslednja številka Novic iz Moravske doline bo predvidoma izšla 6. junija. Vaše prispevke pričakujemo do 21. maja.

Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

Novice iz Moravske doline

25. april 2003, Letnik IV, Številka 4

Fotografije na naslovnici: Mojca Tercelj Otorepec

Novice iz Moravske doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 7231-229. • Izdajateljski svet: Milka Novak, Janez Cerar, Roman Cerar, Ivanka Kocjančič, Stanislav Ravnikar. • Odgovorna urednica: Bernarda Mal, E-pošta moravske.novice@email.si, tel. 031 452 022. • Uredniški odbor: Bojana Dorič, Nevenka Marolt, Aleš Vozel, France Ravnikar. • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: Tiskarna Januš. • Naklada 1500 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošiljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E-pošti. Prispevki naj ne presegajo 1800 znakov vključno s presledki. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavriniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Spoštovani občani in občanke!

Sneg je skopnel, izpod njega pa so poleg prebujajočega se zelenja pokukale smeti, ki jih nekateri še vedno brezbrizno puščajo ali odlagajo v naravi. Čeprav ugotavljamo, da je v zadnjih letih, odkar je organiziran redni odvoz smeti in kosovnih odpadkov, smeti veliko manj, se jih v čistilnih akcijah še vedno kar veliko nabere. Mnoga društva so izvedla čistilne akcije ob cestah in vodah ter po vaseh in gozdovih, za kar se jim v imenu občine najlepše zahvaljujem. Tako so med prvimi zavihali rokave lovci, skavti, Klub Natura, Pečani, ... V soboto, 12. aprila, pa so se kljub deževnemu vremenu v Ravnikarjevo brezno na Zg. Javoršici spustili tudi jamarji

Jamarskega društva Simon Robič iz Domžal, v katerem so dejavni tudi naši občani. Ob pomoči planincev in gasilcev so iz brezna potegnili veliko odpadkov, ki jih je pred časom tja odložil človek, ne da bi se zavedal, da s tem onesnažuje lastno pitno vodo in našo mater zemljo, kot ji pravijo Indijanci. Na srečo je v zadnjem času takšnega neodgovornega odlaganja smeti precej manj in upamo, da bo brezno ostalo čisto. Vsem sodelujočim v akciji se najlepše zahvaljujem.

Pozimi so potekala **izobraževanja kmetov iz Podjetne regije**. Sredstva v višini 80 % smo pridobili iz programa Phare, ostalo so prispevale občine udeleženke po pripadajočih deležih. Zaključek predavanj s podelitvijo diplom je bil v Moravčah. Udeležil se ga je tudi Irec Erewan Fouere, veleposlanik EU v Sloveniji. V enoletnem bivanju v Sloveniji je spoznal že veliko njenih lepot, običajev in posebnosti, ki jih je treba ohranjati tudi v bodoči Evropski skupnosti, kot je poudaril. Navdušen je bil tudi nad razstavo izdelkov rokodelcev. Slikoviti pirhi, velikonočni aranžmaji in ročno izvezeni prti in prtički pa so že naznanjali praznične dni. Velikonočni zajtrk, ki so ga pripravile gospodinje Društva podeželskih žena, in mnoge druge dobrote pa so zaposlile vse obiskovalce po končanem uradnem delu predavanj. Upam, da so naši kmetovalci dobili nove zamisli in spodbude, ki jih bodo lahko tudi koristno uporabili.

Ekološko kmetovanje, ki je v svetu čedalje bolj cenjeno, pri nas pa še išče podporo in pot do potrošnikov, ima kar nekaj zagovornikov tudi v naši občini. Na letnem občnem zboru Združenja ekoloških kmetovalcev, ki je bilo v avli Kul-

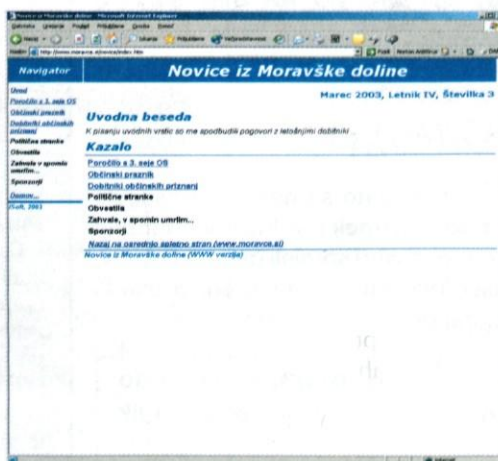
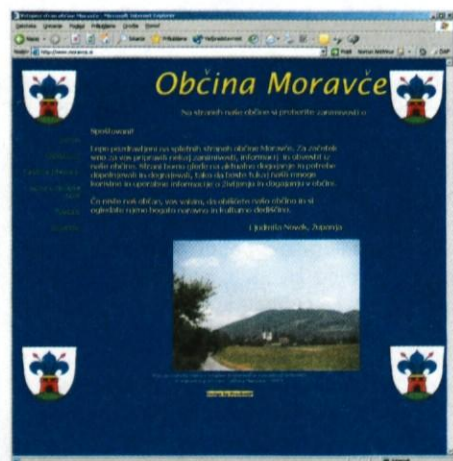
turnega doma v Moravčah, so se zbrali udeleženci iz širšega ljubljanskega območja. Hriboviti predeli občine Moravče, kjer ni mogoča intenzivna kmetijska proizvodnja, so kakor nalašč za takšne odločitve, potrebno pa bo še več narediti na področju izobraževanja kmetovalcev, na njihovi podjetnosti in iznajdljivosti, hkrati pa na področju informiranja in osveščanja potrošnikov.

Ob dnevu praznika zastave je bila slovesnost na GEOSS –u na Slivni. Slovensko zastavo so v spremstvu številnih drugih zastav in praporov slovesno ponesli in dvignili na drog vojaki slovenske vojske ob zvokih litijske godbe. V kulturnem programu so poleg Moškega pevskega zbora z Vač nastopili tudi priznani slovenski umetniki, kot so dramski igravec in pesnik Tone Kuntner, Jernej Kuntner, Franc in Anamarija Javornik. Slavnostni govorniki so poudarjali, kako potrebno in pomembno je spoštovanje domovine in njenih simbolov, za kar se bomo morali v združeni Evropi še bolj truditi, da ohranimo lastno identiteto in narodne vrednote.

Pomlad je tudi čas pevskih revij, ki se jih udeležujejo naši pevski zbori. V Radomljah se je revija začela in končala z Moravčani, saj je MPZ Društva upokojencev začel priveditev, piko na i pa je postavil KZ Limbar na koncu revije. V Moravčah pa je nastopil šolski pevski zbor v družini zborov z drugih šol. Vsem pevkam in pevcem, zborovodji in zborovodkinjama čestitam za nastop in jim želim še veliko pevskih uspehov in zadovoljnih poslušalcev.

LJUDMILA NOVAK, županja

Podatke in informacije o občini Moravče najdete na spletni strani <http://www.moravce.si>. Povabljeni k ogledu in uporabi!

POPRAVEK

V januarski številki *Novic iz Moravske doline* je na strani 7 v članku *Ko udari preteklost*, poročilo z 2. seje Občinskega sveta Občine Moravče objavljen napačen podatek, in sicer, da je član Odbora za otroško varstvo, izobraževanje in raziskovanje Franc Majdič namesto Franc Najdič iz Žaloga. Za napačen objavljen podatek se opravičujemo.

UREDNIKA

SLS

Slovenska ljudska stranka

*Spoštovane članice in člani,
spoštovane občanke in občani!*

Ob bližajočih se praznikih vam iskreno čestitamo in želimo, da bi dan upora praznovali strpno in ponosno, prav tako pa veliko zabavnih, družabnih in družinskih doživetij ob prazniku dela.

Naberite si veliko moči in energije za nove delavne izzive!

OO SLS Moravče
Ivanka Kocjančič, predsednica

Za hitrejšje sprejetje proračuna svetniki na ogledu predvidenih investicij

V sklopu aktivnosti za sprejem občinskega proračuna za leto 2003 in zaradi določenih vprašanj v zvezi s porabo proračunskih sredstev je županja Ljudmila Novak pred sejo Občinskega sveta povabila svetnike na ogled nekaterih ključnih načrtovanih investicij.

Svetniki so se seznanili z dolgoletno **cestno problematiko vasi Gabrje-Limbarska gora**, kjer je bilo v dosedanjih pripravah s strani Občine vloženi kar precej sredstev. Po obrazložitvi strokovnih služb glede možnih variant so se svetniki na samem terenu seznanili s predlaganimi trasami in finančno konstrukcijo predlaganih cestnih povezav. V nadaljevanju so si svetniki ogledali predlagano **lokacijo čistilne naprave v vasi Krašče** in o samem načrtu izgradnje kanalizacijskega omrežja v tej vasi. Tudi pri tej investiciji so različne možnosti, kar pa je seveda povezano z velikimi finančnimi obveznostmi. Poleg strokovnega mnenja o lokaciji in gradnji čistilne naprave bo prav gotovo potrebno upoštevati še ostale predloge in mnenja, ki bodo dokončno oblikovali optimalno rešitev tega problema.

Nazadnje so si svetniki ogledali poročno dvorano na **gradu Tuštanj**, kjer potekajo restavratorska dela. Lastnik gradu je pojasnil potek dosedanjih obnovitvenih del, višino vloženi sredstev in načrt, kako se bodo dela nadaljevala. Svetniki so se tudi seznanili z vsebino pogodbe med Občino Moravče in lastnikom gradu, saj kot je znano Občina sofinancira prenovitvena dela dveh sob, ki bi se uporabljale za potrebe Občine. Iz pogodbe je razvidno, pod kakšnimi pogoji bo po zaključku obnovitvenih del prostora na gradu uporabljala Občina, kar določa tudi višina dosedanjih vloženi občinskih sredstev.

Ugotovljeno je bilo, da so dosedanja dela potekala strokovno pod nadzorom Zavoda za varovanje kulturne dediščine. Za nadaljevanje prenovitvenih del in možnosti sodelovanja na državnih razpisih bo potrebno grad razglasiti za kulturni in zgodovinski spomenik lokalnega pomena. In prav škoda bi bilo, da se obnovitvena dela po vseh dosedanjih opravljenih delih ne bi nadaljevala, saj ima grad poleg lokalnega tudi širši kulturno zgodovinski pomen.

MILAN KOKALJ

Poročilo s 4. seje OS

Predlog proračuna sprejet

Dne, 16. 4., je bila sklicana 4. seja Občinskega sveta Občine Moravče, na kateri so bili prisotni vsi svetniki, sejo pa je spremljalo tudi nekaj nekdanjih občinskih svetnikov. Da bo seja pestra in dolgotrajna, se je izkazalo že pri prvi točki dnevnega reda. Nekateri svetniki se namreč niso strinjali s predlaganim dnevnim redom, po katerem bi v peti točki obravnavali predlog proračuna občine za leto 2003 in v šesti točki sprejem pravilnika o plačah občinskih funkcionarjev in nagradah članov delovnih teles Občinskega sveta ter članov drugih občinskih organov ter o povračilih stroškov, in so želeli, da se ti dve točki zamenjata. Po kar nekaj časa trajajočem argumentiranju nasprotnih stališč in pojasnilih pa so svetniki sprejeli prvotni predlagani dnevni red.

Po obravnavi in potrditvi zapisnikov 3. seje občinskega sveta so svetniki obravnavali Regionalni Razvojni Program Ljubljanske Urbane Regije (*RRP LUR) za obdobje 2002-2006. Program v celoti in pregled podprogramov ter projektov za občino Moravče je predstavila direktorica RRA LUR ga. Lilijana Resinovič, ki je tudi odgovarjala na vprašanja. Svetniki so se po predstavitvi odločili, **da se RRP LUR za obdobje 2002-2006 še ne sprejme**, pač pa je potreben sklic odborov, da razpravljajo o RRP LUR, odločitev o sprejemu RRP LUR pa se sprejme na eni prihodnjih sej. Ravno tako pa bodo **še enkrat razpravljali in odločali o predlogih, ki se nanašajo na ceno storitve osebne pomoči in pomoči na domu** ter o priznavanju olajšave oz. oprostitve plačila storitev, saj so po predstavitvi tovrstne problematike s strani direktorice Centra za socialno delo Domžale ga. Nuše Šink sklenili, da problematiko obdelata še občinski odbor za socialno dejavnost in zdravstvo.

Sledila je razprava o sprejemu proračuna. Svetniki so sicer želeli nekatera dodatna pojasnila glede upravičenosti sredstev k nekaterim postavkam, predvsem glede **predvidenega zadolževanja in vključenosti načrtovane zaposlitve pravnikarja in za inšpektorja za 1/3 delovnega časa** v predlagani proračun, vendar so po pojasnilih županje in občinske uprave **proračun za leto 2003 sprejeli z 12 glasovi za in 2 proti**. Z 10 glasovi za in 4 proti pa so sprejeli tudi **Pravilnik o plačah občinskih funkcionarjev in nagradah članov delovnih teles** občinskega sveta ter članov drugih občinskih organov ter o povračilih stroškov, katerega so tokrat obravnavali že tretjič.

V naslednji točki so obravnavali **odlok o razglasitvi Gradu Tuštanj za kulturni in zgodovinski spomenik lokalnega pomena**, ki so ga sprejeli s spremembami v predloženem besedilu. Spremembe se nanašajo na vplivno območje gradu in sicer se prvotno besedilo glasi »Varuje se tudi vplivno območje, ki zagotavlja prostorsko in funkcionalno integriteto kulturnega spomenika v širši okolici brez motečih prvin...« Svetniki so sprejeli sklep, da se beseda **širši** nadomesti z besedo **ožje**, želeli pa so tudi, da bi jim projekt in vplive na širšo okolico razglasitve gradu za kulturni in zgodovinski spomenik lokalnega pomena predstavili strokovnjaki Zavoda za varstvo kulturne dediščine iz Kranja.

Kot zadnje so soglasno sprejeli **osnutek odloka o območjih predkupne pravice** občine Moravče na nepremičninah in ga tako dali v 30 dnevno javno razpravo.

O RRA LUR in RRP LUR smo v našem časopisu že pisali in sicer je bilo v lanskem letu v št. 8 objavljeno poročilo s tiskovne konference.

N. M.

Prijeten zaključek projekta kmetijskega izobraževanja, pripravljenega pod okriljem programa PHARE

V sredo, 9. aprila, je bilo v moravškem kulturnem domu neformalno zaključno srečanje organizatorjev in udeležencev izobraževalnih delavnic, organiziranih v okviru projekta »Izboljšanje usposobljenosti, ustreznosti in konkurenčnosti kmetijstva v občinah Kamnik, Moravče, Mengeš in Trzin«. O projektu smo že pisali, spomnimo naj le, da gre za projekt izobraževalnih delavnic na pet različnih tem, namenjen kmetovalcem iz občin Kamnik, Moravče, Mengeš in Trzin, ki ga financirajo sodelujoče štiri občine in Delegacija Evropske komisije v Ljubljani v okviru Programa malih projektov programa PHARE. Izobraževanje v okviru projekta naj bi izboljšalo usposobljenost kmetov, da se prilagodijo strukturnim in tržnim spremembam ter da znajo črpati sredstva iz virov EU, in tako izboljšati njihovo konkurenčnost na slovenskem in evropskih trgih. Poleg tega naj bi projekt pomagal oblikovati učinkovito lokalno kmetijsko politiko pri sodelujočih občinskih upravah.

Delavnice so potekale februarja in marca, organiziralo pa jih je podjetje Oikos skupaj s Kmetijsko gozdarskim zavodom Ljubljana in Kmetijsko gozdarskim zavodom Nova Gorica ter KSS Moravče in KSS Kamnik. Delavnic se je udeleževalo približno 70 kmetovalcev iz sodelujočih občin, od tega jih je bilo kar polovica iz moravske občine. Informacije o delavnicah in gradivo je posredovala tudi Kmetijska svetovalna služba Moravče. Vsaka delavnica je trajala približno tri ure in je bila običajno razdeljena v dva do tri sklope 20-minutnih predavanj, ki jim je sledila razprava ali skupinsko delo. Ker so bili udeleženci različne starosti

in izobrazbe in z različnih vrst kmetij, se je včasih razvila prav živahna razprava. Udeleženci so za vsako delavnico prejeli gradivo s podrobnejšimi informacijami, ki je dostopno tudi na spletni strani projekta na http://www.podjetnaregija.org/PHARE_kmetijstvo/PHARE_index.htm.

Med projektom se je raznolikost sodelujočih občin pokazala tudi v tipih kmetij in željah kmetovalcev. V rav-

ninskem delu (občini Trzin in Mengeš, del občine Kamnik) prevladuje mlečna živinoreja, zaradi drugih možnosti zaposlitve pa ni želje po preusmeritvi v druge tipe kmetijstva. Občina Trzin ima celo na voljo prostor, ki ga namerava nameniti za prodajo zdrave hrane, a trenutno v občini ni interesentov. V hribovitem delu območja (občina Moravče, del občine Kamnik) pa je prisotna močna volja po inovacijah, novih pristopih in novih pridelkih in izdelkih ali vsaj spremenjenem načinu trženja pridelkov. Udeleženci delavnic so menili, da se morajo kmetje vedno bolj po-

vezovati in sodelovati, ob konkretnih primerih pa se je pokazalo, da si še vedno premalo zaupamo med seboj.

Zaključno srečanje udeležencev, ki so se med projektom precej dobro spoznali, je bilo nadvse prijetno. Z okrasitvijo kulturnega doma so se izkazali moravški rokodelci in Društvo podeželskih žena, ob prihodu pa so udeleženci dobili šilce medenega žganja. Srečanja so se poleg udeležencev delavnic udeležili predstavniki vseh sodelujočih občin in g. Erwan Fouere, veleposlanik Evropske unije v Sloveniji in vodja Delegacije Evropske komisije v Ljubljani. Pozdravnemu govoru ge. županje in direktorja kamniške občinske uprave je sledila predstavitev projekta in njegovih rezultatov ter kratka diskusija, v okviru katere je eden od udeležencev pripravil tudi kratko pre-

davanje. Udeležence je nagovoril tudi g. veleposlanik Fouere, ki je poudaril, da se mu zdi projekt zgled močne volje, da bi občine z lastnimi močmi in učinkovitim sodelovanjem spodbudile razvoj, konkurenčnost kmetijstva ter zagotovile svojim prebivalcem kakovostno življenje. Srečanje se je zaključilo z odlično pogostitvijo, ki jo je pripravilo Društvo podeželskih žena in kmetija Pr' Mežnarju, tako da se je druženje in kramljanje kar prijetno zavleklo. G. veleposlanik je bil navdušen nad krajem in pogostitvijo in je obljubil, da bo ob priliki ponovno prišel.

MOJCA HRABAR, foto: Milan Brodar

Predstavitev Enotnega programskega dokumenta in pogovor na temo Regionalnega razvojnega programa LUR

V okviru predstavitev Enotnega programskega dokumenta po slovenskih regijah je v torek, 1. aprila 2003, na sedežu Regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije, potekala razprava o regionalnem razvoju. **Mag. Zdenka Kovač** (ministrica, zadolžena za strukturno politiko in regionalni razvoj), **mag. Igor Strmšnik** (državni sekretar za področje regionalnega razvoja na Ministrstvu za gospodarstvo) in **Edita Granatir** (iz Agencije RS za regionalni razvoj) so predstavili strateške usmeritve Enotnega programskega dokumenta (v nadaljevanju: EPD). Poseben poudarek je bil posvečen tudi predstavitvi poteka izvajanja strukturnih skladov.

Kot je uvodoma povedala ministrica Zdenka Kovač, je RS skladno z evropsko zakonodajo za črpanje sredstev iz evropskih strukturnih skladov dolžna pripraviti EPD (angl. Single Programming Document). EPD vsebinsko izhaja iz Državnega razvojnega programa RS 2001 – 2006, ki predstavlja glavni izvedbeni dokument Strategije gospodarskega razvoja Slovenije. Prednostne naloge EPD je zato treba uskladiti z razvojnimi prioriteta na regionalnih ravneh. Usklajen EPD je namreč pogoj za črpanje sredstev iz evropskih strukturnih skladov, ki so bila izpogajana za obdobje 2004 do 2006.

Med ključnimi strateškimi usmeritvami EPD so navedene naslednje:

- povečanje konkurenčnih prednosti Slovenije in gospodarska krepitev regij,
- usmeritev razpršenih in omejenih razpoložljivih finančnih sredstev (nacionalnih in evropskih) v EPD na tiste prioritete in ukrepe, ki imajo največje merljive učinke, vključno z multiplikacijskim učinkom,
- izbrani ukrepi morajo skozi doseganje sinergičnih učinkov voditi k razvojnemu preboju Slovenije in regij.

Po sprejeti odločitvi o delitvi med prioritete in sklade je treba nemudoma pristopiti k dokončnemu naboru ukrepov skladno z dogovori, doseženimi v postopku usklajevanja, ki jih vodi Služba Vlade RS za strukturno politiko in regionalni razvoj. Da bo možno slediti logičnim korakom oblikovanja ukrepov,

pa je treba izvesti **prilagobo v treh korakih** (podrobnejšo predstavitev posameznih korakov in njihovih prioritet najdete na spletnih straneh RRA LUR: www.rralur.si, okvirček Novice, povezava na Enotni programski dokument v formatu PDF).

Kot je še posebej izpostavila ministrica Kovačeva, je ključna naloga **krepitev inovacijske sposobnosti regij**. Kot namreč kažejo raziskave, je za razvitost posameznih regij odločilna prav velikost naložb gospodarstva v inovacije in tehnološki razvoj. Kar zadeva oblikovanje pokrajin v slovenskem prostoru, ministrica zagovarja koncept krepitev razvojnih agencij, in še posebej programskih svetov za pripravo regionalnih razvojnih programov kot združbe partnerjev z različnih področij, k čemur usmerjajo tudi evropske razvojne politike. Še posebej je izpostavila pomen koncepta javno-zasebnih partnerstev (PPP – Public Private Partnership) in pomen zmanjševanja razlik med regijami. Če želijo slovenske regije držati korak z evropskimi, je nujna predvsem preusmeritev od sektorskih razvojnih politik in celostni pristop obravnave regionalnih vprašanj na lokalnih ravneh.

Priprava **Regionalnega razvojnega programa Ljubljanske urbane regije 2002 – 2006** (RRA LUR ga

je pripravila konec lanskega leta, sedaj pa je v postopku sprejemanja na občinskih svetih vseh 25 občin, vključenih v LUR) je potekala skladno z zgoraj omenjenimi načeli. Kot poudarja Lilijana Resinovič, direktorica RRA LUR, je bilo v mnenju Agencije RS za regionalni razvoj zapisano, da je odlika RRP LUR predvsem v uresničljivosti zastavljenih ciljev. Program analizira dejanske razvojne probleme regije in podaja ustrezne odgovore za njihovo reševanje. Kot še piše v mnenju ARR, je bilo med pripravo RRP LUR vzorno zagotovljeno tudi sodelovanje z javnostjo, tako s sprotnim obveščanjem o poteku priprave RRP LUR, kot tudi z aktivnim sodelovanjem številnih predstavnikov pomembnih skupin (na primer gospodarstva, kulture, izobraževanja, kmetijstva itd.) pri pripravi programa. Več informacij o RRP LUR, kakor tudi celotno besedilo programa in njegov povzetek lahko najdete na spletnih straneh www.rralur.si.

Po koncu predstavitve EPD je potekal še ožji delovni sestanek z ministrico in državnimi predstavniki, ki so se ga udeležili direktorica RRA LUR s sodelavci, člani ožjega programskega odbora za pripravo RRP LUR in nekateri župani občin, vključenih v LUR.

MOJCA DREVENŠEK

PODJETNIŠKE PRILOŽNOSTI V EVROPSKEM PROSTORU

Vabimo podjetnike z inovacijsko vizijo, potencialom ali tiste, ki jih v to lahko spodbudimo

Predstavitev mreže inovacijskih relejnih centrov (Innovation Relay Centers) za podjetnike bo v **četrtak 8. maja ob 18.00 uri v Mengešu v dvoranci Naš slamnik** (nad knjižnico pri občini, Slovenska cesta 28)

Izvedel jo bo predstavnik evropskega projekta mreže IRC gospod Klemen KOMAN, Inštitut za ekonomska raziskovanja s sodelovanjem gospe Marije Vrhovnik iz podjetja MBB iz Mengeša.

ZNANJE kot nuja za ekonomsko uspešnost in konkurenčnost! KAKO izkoristiti inovacijski potencial malih in srednjih podjetij - izzivi za Evropo!

Organizator Podjetniško združenje Mengeš, Študentski klub Mengeš, Občina Mengeš

Medijska podpora občine območja Podjetne regije: Domžale, Kamnik, Komenda, Lukovica, Mengeš, Moravče, Trzin, Vodice
Več o naših dejavnostih je moč najti na spletni strani <http://www.lrc-slovenija.ijs.si> ali preko elektronske pošte komank@ier.si (Klemen Koman, Inštitut za ekonomska raziskovanja, tel. 01 5303870).

KMETJE, ČIMPREJ IZPOLNTIE IN POŠLJITE NA AGENCIJO VLOGO ZA PRIDOBITEV NEPOSREDNIH PLAČIL

Tudi v letošnjem letu vas želimo povabiti k izpolnjevanju obrazcev za pridobitev denarnih sredstev iz naslova ukrepov kmetijske politike za leto 2003.

Upravičenci so predtiskane vloge že prejeli. Vlogam so priložena podrobna navodila, ki so namenjena kot pomoč pri izpolnjevanju obrazcev. Prazne vloge so na voljo po posameznih območnih Kmetijsko gozdarskih zavodih po Sloveniji.

Rok za oddajo vlog je letos do 30. aprila. Za kmetijsko gospodarstvo planina ali skupni pašnik je mogoče zbirno vlogo na agencijo poslati tudi po 30. aprilu 2003, vendar najkasneje do 30. junija 2003. **Osnovne obrazce morajo do 30. aprila 2003 poslati na agencijo tudi vsi tisti, ki nameravajo kasneje vložiti zahtevke za Posebno premijo, klavno premijo ter dodatno plačilo za govedo za leto 2003 ali Zahtevke za neposredna plačila za rejo plemenskih živali za leto 2003.**

Agencija priporoča, da vsi, ki nameravajo vložiti vlogo za pridobitev neposrednih plačil, pazljivo preberejo navodila za izpolnjevanje vloge, **za pomoč pa naj se obrnejo tudi na kmetijskega svetovalca.**

Vloga je denar!

V letu 2003 bo Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja na vlogah za neposredna plačila izvajala poostreno kontrolo. V primeru nepravilnosti na zahtevku Agencija letos ne bo več toliko pozivala na dopolnitev vloge, prav tako za nepravilno izpolnjen zahtevek ne bo izplačala finančnih sredstev.

V primeru nepravilnih navedb v vlogi upravičenci lahko pričakujejo obisk inšpektorja, ki bo opravil pregled na terenu in v primeru nepravilnosti tudi ukrepal. Agencija svetuje, da se upravičenci za pomoč pri izpolnjevanju vloge obrnejo na kmetijskega svetovalca. Ti imajo dostop do večine registrov in evidenc. Agencija poudarja, da bodo izplačane samo pravilno izpolnjene in pravočasno prispele vloge, ki bodo imele priložena vsa zahtevana dokazila in potrdila.

Nekaj nasvetov za pravilno izpolnjeno in popolno zbirno vlogo:

1. Bodite pozorni na spremembe in novosti.

Novosti pri ukrepih:

- ekstenzifikacijska premija;
- nova območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko pridelavo;
- nova ukrepa SKOP (ETA - ohranjanje ekstenzivnega travinja in WO - pokritost tal na vodovarstvenem območju).

Novosti na obrazcih:

- v obrazec C je potrebno obvezno vpisati vse gozdne površine;
- aneks k pogodbi o izvajanju ukrepov SKOP;
- obrazec F - Spremembe podatkov

o kmetijskih zemljiščih v uporabi za ukrepe SKOP;

- Zapisnik o prigonu živali na planino ali skupni pašnik obsega 3 izvode (z izvodom ORIGINAL-SIR gospodar planine sporoči premik govedi v CRG).

2. Vlogo izpolnite čitljivo, s tiskanimi črkami:

Nečitljivo napisanih številke ne bo mogoče pravilno razbrati in jih vnesti v računalniško bazo podatkov.

3. Priložite vsa potrebna potrdila in dokazila:

- izjavo o zakupu zemljišč za leto 2003, podpisano s strani zakupnika in zakupodajalca;
- fotokopijo zakupne pogodbe, če gre za zakup zemljišč v lasti Republike Slovenije, lokalnih skupnosti ali drugih pravnih oseb;
- fotokopijo komasacijske odločbe, če je niste priložili v letih 2000, 2001 ali 2002;
- fotokopijo kartice tekočega računa (obe strani) ali kartice transakcijskega računa in tisto stran hranilne knjižice, iz katere je razvidna številka računa. Pravne osebe naj vlogi priložijo

fotokopijo potrdila o odprtju transakcijskega računa.

Priložiti morate tudi ostala potrdila in dokazila, ki so potrebna kot priloge k posameznim zahtevkom in so opredeljena v uredbah in tržnih redih.

4. Uskladite:

- podatke o parcelah, s katerimi razpolagate sami, s podatki iz katastra;
- stanje vpisa v Centralnem registru govedi s stanjem živali v hlevu (ušesne številke);
- stanje v registrih trajnih nasadov s stanjem v naravi.

5. Preden zbirne vloge pošljete na agencijo:

- pogledajte, če so obrazci izpolnjeni in pripravljeni za oddajo na agencijo

(datumi, podpisi);

- izpolnite kontrolni list na zadnji strani ovojne mape in ga podpišite.

6. Držite se roka za oddajo vloge.

Vlogo čimprej pošljite priporočeno po pošti na naslov:

Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja Dunajska 160, 1000 Ljubljana, s pripisom "zbirna vloga"

7. Kopije zbirne vloge, zahtevkov, vseh dokazil in potrdil, OBVEZNO hranite najmanj štiri leta od pravnomočnosti odločitve o zahtevku.

Nekaj najpogostejših napak, ki jih je ugotovila agencija v letu 2002 na vlogah za pridobitev sredstev iz naslova neposrednih plačil

Po kontroli glede popolnosti vloge je agencija zabeležila naslednje najpogostejše napake:

- Ni bilo podpisa ali žiga.
- Rubrike niso bile do konca izpolnjene.
- Ni bilo vpisanih MID-ov.
- Vloge so bile izpolnjene nečitljivo.
- Vlogi ni bila priložena fotokopija hranilne knjižice ali bančne kartice.
- Zahtevek sta vložila tako lastnik kot zakupnik zemljišča.
- Vlogi niso bila priložena vsa zahtevana potrdila in dokumenti.

Po kontroli primerjav podatkov, ki so jih posredovali upravičenci in ki so zapisani v različnih evidencah in registrih, so bile ugotovljene naslednje najpogostejše napake:

- Zbirni vlogi ni bila priložena pogodba o izvajanju ukrepov SKOP ali pa ni bila podpisana. (14,33%)
- V vlogi se na obrazcih C in D niso ujemale zaporedne številke enote rabe. (12,25%)
- Na obrazcu Podatki o oljčniku/travnikiškem sadovnjaku ni bila vpisana sadna vrsta, prav tako ne bruto površina nasada. (8,28%)
- Na zahtevku za izplačilo za premijo za krave dojilje za leto 2002 je bila navedena žival, ki je sicer bila vpisana v Centralni register govedi, vendar pod drugim MID-om.

Po tretji kontroli, ki zadeva lastništvo parcel, je bilo ugotovljeno veliko tako imenovanih »dvojnih parkiranj«, kar pomeni, da sta lastništvo za eno parcelo uveljavljala najmanj dva upravičenca.

PGD Krašče v izpolnjevanju zastavljenega plana

Pred našim domom nov avto, ki čaka na strokovno gasilsko opremljenost...16 avgusta na prevzem...in potem VAM V POMOČ

Življenje ni praznik, to je vsakdanjik, ki nas preseneča z dobrim in slabim. Žal nas spremljajo tudi dogodki, ki nam niso po volji. Gasilci smo tisti, ki smo pripravljene, da pomagamo vsem krajanom v vsakem trenutku.

Letošnje leto je za gasilstvo pomembno, saj je tudi kongresno leto, in v maju se bo na Bledu odvijal kongres GZ Slovenije. Uspešno so bile izvedene volitve, in od vseh na novo izvoljenih kot tudi drugih članov lahko upravičeno pričakujete, da bomo delovali korektno v dobrobit društva, in predvsem

V DOBRO ZA VAS IN VAŠO VARNOST, SPOŠTOVANI KRAJANI.

Društvo se je pomladilo, predvsem v operativno so vključeni novi mlajši člani in izvoljen je novi poveljnik. Operativni člani se strokovno usposabljujejo, kar je

zelo pomembno, saj se zavedamo, da gre razvoj hitro naprej, novi materiali in nova tehnologija gradnje zahtevajo drugačen pristop k gašenju in reševanju.

V decembrski številki Novic smo objavili članek: "PGD Krašče uspešno ob izteku 2002 in z velikim planom v prihodnje leto". Ta plan torej uresničujemo, seveda je velik delež za že plačani avtomobil bil prispevek iz občinskega proračuna. Država, oziroma občina je po zakonu dolžna skrbeti za požarno varnost in preventivo našega premoženja. Vendar smo se kraški gasilci dobro zavedali, da sredstev v občinskem proračunu ni nikoli dovolj, zato smo tudi sami osebno pristopili k akciji zbiranja sredstev. Omenim naj, da smo skoraj vsi člani, ki imamo dohodek, prostovoljno prispevali letni znesek 12.000 SIT. V letošnjem letu pa smo sprejeli sklep, da dodatno vplačamo vsi člani še po 7.000 SIT. Avtomobil je torej poplačan, zdaj je na vrsti nadgradnja oziroma strokovna

Novo orodno vozilo za hitrejšo intervencijo ter zanesljivo in varno vožnjo.

opremljenost v orodno gasilsko vozilo, z vso pripadajočo opremo.

In dovolimo si apelirati na Vas, spoštovani občinski svetniki, ga. županja in na vse krajanje kraškega požarnega teritorija, da uvidite, da si prizadevamo in da bo v končni fazi doprinos članov gasilcev k avtomobilu dovolj velik.

Želimo pa od vseh krajanov, hiš oz. gospodinjstev našega požarnega teritorija, da nas podprete pri izvajanju akcije zbiranja sredstev. Pričakujemo razumevanje in ustrezno finančno pomoč.

Vozilo bo torej služilo nam za boljše usposabljanje in Vam za hitrejšo in strokovnejšo intervencijo, v kolikor žal boste potrebni te pomoči.

Gasilska društva smo prostovoljne in humane organizacije, in tako tudi mi pričakujemo, da bo odziv krajanov pri darovanju prostovoljnih prispevkov takšen, da tisti, ki ima več, lahko tudi več prispeva. Isto naj velja tudi za nas člane prostovoljnega gasilskega društva.

Naše geslo - človek človeku v nesreči NA POMOČ!

JOŽE KLOPČIČ
po sklepu UO za PGD Krašče

Gradnja novega mostu v Serjučah

Izvajalec del Žurbi iz Kamnika je v tem mesecu pričel z deli gradnje novega mostu v Serjučah. Dotrajan prvi most iz smeri Moravče proti Vinjam pri Tomažetovem mlinu je bil resnično potreben rušenja. Novi most bo nadomestil starege na istem mestu in bo le nekoliko večjih dimenzij. Vodna odprtina bo večja po zahtevi upravljalca vodotoka Drtjiščica, podjetja Hidrotehnik iz Ljubljane, ki je pooblaščen soglasodajalec za MOPE in od katerega smo tudi morali pred gradnjo pridobiti tako imenovano vodno dovoljenje.

Upamo, da se s tem razmere ob neurjih dolvodno ne bodo bistveno poslabšale, gorvodno pa tudi ne zmanjšalo poplavno območje.

Projektant mostu je družba Arkus d.o.o. Izlake, nadzor pa vrši Pino d.o.o. Litija.

Gradnja novega mostu sofinancirata Občina Moravče in družba Termit Domžale. Pogodbena vrednost zanaša 12,5 mio SIT in zajema tudi ureditev brežin v območju mostu.

Širina mostu bo po kriteriju za lokalno cesto 3,5 m in 2 x 0,5 m rezervne širine, tako da bo celotna asfaltirana vozna površina na mostu 4,5 m. Novi most bo imel tudi zaščitno jekleno odbojno ograjo, nadvišano še z varnostno ograjo za pešce.

Ker občina nima takega dolgoročnega programa na področju gradnje cest, da bi bilo smiselno graditi širši most, podobno tudi država ne, da bi bila ta cestna povezava kdaj v prihodnosti regionalnega značaja in bi zahtevala večje dimenzije mostu, lahko zagovarjamo projektantsko rešitev kot ustrezno.

Občinska uprava se že od ustanovitve nove občine dalje sooča s tem problemom, vendar smo vedno naleteli na določeno nerazumevanje takratnega ZVNKD iz Kranja, ki je želel predvsem ohraniti Tomažetov mlin kot kulturni spomenik in naravno dediščino na tem območju v celoti nedotaknjeno /hidrološko kot ohranjanje meandra Drtjiščice, geološko kot nahajališča školjk in polžev ter dendrološko dediščino kot so stare jelše, hruške in podobno/. Za reševanje ozkega cestnega grla pa niso imeli nobenega posluha. Bistveno boljše bi bila predlagana varijanta z rušenjem mlina in gradnjo novega mostu na novi lokaciji, vendar s to varijanto na zavodu nismo uspeli.

Gradnja objekta bo predvidoma končana proti koncu meseca maja letos.

M. BRICL, Občina Moravče, Oddelek za komunalo

V nedeljo, 6. aprila, je bila na Spodnji Slivni ob obeležju GEOSS-a priveditev ob prazniku dneva zastave. Med številnimi zastavami in prapori je vihrala tudi zastava občine Moravče v rokah zastavonoše Braneta Močilnikarja.
foto: B.M.

Zmaga na regijskem kvizu Mladi in kmetijstvo

28. marca je v Motniku pri Kamniku potekal ljubljanski regijski kviz Mladi in kmetijstvo. Društvo podeželske mladine Kamnik je pripravil zelo zanimivo tekmo za vseh trinajst ekip. Pomerili smo se v poznavanju bontona, zakonodaje o dopolnilnih dejavnostih ter varnosti in zdravja pri delu. Ekipo smo sestavljali člani DPM Moravče Petra in Peter Pergar ter Nina Jemec, ki smo zasedli prvo mesto. Na drugo mesto so se uvrstili mladi iz Rovt in tretje člani DPM Kamnik. 26. aprila pa se odpravljamo v Sveti Jurij ob Ščavnici na državni kviz.

NINA JEMEC

Kadar praznujejo starši, je dvorana premajhna

25. marec so moravske matere in očetje sprejeli za svoj praznik, saj so napolnili dvorana do zadnjega prostorčka. K povezovanju šopka za družine so jih povabili učenci OŠ Jurija Vege, Vrtec Moravče, cerkveni otroški zbor Zvonček in KID Limbar, ki so s skupnimi močmi, predvsem pa z otroško prisrčnostjo pripravili uro oddiha in prijetnih misli o poslanstvu matere, očeta, družine, otroštva.

Vrtčevski otroci so prepevali pesmice, pa ne samo tiste o mamah, tudi čisto navihane so bile vmes. Plesna učiteljica Nataša je z njimi pripravila splet otroških iger in plesa na temo gregorjevega. Prvošolci pa so se spomnili še na Jurija Vege in priredili mini kviz. Županja je v kratkem govoru čestitala vsem materam in jim po lastnem materinskem izkustvu občuteno spregovorila o lepotah in tegobah materinskega razdajanja. Za vsako mater je njen otrok najlepši. Kako lepo sporočilo za vse otroke. Da bi le našli svoj pravi obraz v napornem hitenju vsakdana. Recitatorji KID Limbar so v povezanih mislih, pesmih in Cankarjevi črtici Skodelica kave prikazali žensko kot reklamni objekt, razdajajoče matere do zadnjih vzdihljajev in otroške prisrčne radovednosti nad tem, od kod sem se vzela. Tina in Katja sta interpretacijo besedil obogatili z instrumentalno spremljavo na prečni flavti in violini. Še pesmi za slovo z Barbaro in otroškim cerkvenim zborom in urica oddiha se je iztekla v prijetno voščilo za praznik. Na dogodek pa bo še nekaj dni spominjala voščilnica, ki so jih matere sprejele ob vstopu v dvorano ob pravem otroškem voščilu.

Praznik pa je materam z več kot tremi otroki polepšala tudi bela pisemska ovojnica, v kateri so prejele voščilo županje in Župnijske Karitas, drobno knjižico in majhen rožni venec. To je bila res nepričakovana pozornost, pa vendar spodbudna tudi za tiste trenutke starševstva, ko iščeš pravo pot, pravo mejo in pravo odločitev.

MAL

Praznovanje materinskega dne na Vrhopoljah

V mesecu marcu praznujejo matere in žene svoj praznik. Kot običajno smo jim učenci OŠ Vrhopolje pripravili prireditev. Ta je bila v soboto, 22. 3. 2003, na Vrhopoljah v gasilskem domu. Prireditev se je pričela ob 18.

uri. Vsaka mamica in žena je ob prihodu dobila lep šopek spomladanskega cvetja in čestitko, ki smo jih izdelali učenci pri likovnem krožku. Nastopali smo učenci iz vseh razredov. Otroci

iz prvega in drugega razreda so zaigrali igrico Mojca Pokrajculja, zapeli nekaj pesmic in povedali več deklamacij. Tudi iz tretjega razreda smo trije učenci povedali pesmice. Učenec Erik in učenka Leja sta program popestrila z igranjem na električni klavir. Najmlajši in zelo prisrčen učenec, ki je stopil na oder in povedal pesmico za mamico, pa obiskuje cicibanove urice. Da je bilo vse skupaj še bolj zanimivo so poskrbele učenke plesnega krožka s svojo mentorico. Učenke so na ples povabile tudi svoje mamice. Kristina pa je na ples povabila kar svojega očka. Prav zanimivo je bilo opazovati, kako so se mamice s svojimi otroki

zavrtele v korakih valčka. Za zaključek kulturnega programa pa je učenec Alen zaigral na diatonično harmoniko. Vsi v dvorani smo ga za njegov uspešen prvi javni nastop nagradili z močnim aplavzom.

Po končani predstavi pa je vse prisotne pozdravila Pavla Lebar, predsednica RK Vrhopolje, jim čestitala ob prazniku in jih povabila na pogostitev, za katero so poskrbele članice RK Vrhopolje. Takih predstav in prireditev bi si v našem kraju želeli še več.

ANJA BURJA in NEJC MATEČKO,
učenca 3. razreda, Vrhopolje
foto: Fani Pačnik

Meso je najboljšje ob kosti, zemlja pa ob meji

Ob zaključku spomladanske gledališke sezone je bila v soboto v Kulturnem domu na sporedu kmečka burka z naslovom Kje je meja? Gostovala je mlada gledališka skupina Kulturnega društva Mlin iz Radomelj. Zelo ambiciozni mladi ustvarjalci so pripravili vsečno in dobro zaigrano predstavo. Tema je bila več kot aktualna, čeprav je bila igra napisana leta 1945. Slovenska posebnost je še vedno, da se nekateri pravdajo za košček svoje zemlje oz. meje in na račun nepopustljivosti grede veliki denarci v žepu advokatov. To nepopustljivost so z dobro igro pokazali tudi mladi igralci, ki so s prepričljivimi dialogi ponazorili mejaške spore. Občinstvo, ki je za ta letni čas kar v lepem številu obiskalo predstavo, si je sobotni večer prav gotovo popestrilo.

MILAN KOKALJ

Skavti čistili obrežje Rače ob dnevu Zemlje

Če Zemljo opazujemo iz veselja, je videti kot žareča modra krogla. Je edini planet Sončevega sistema, na katerem je mogoče organsko življenje. V 3.5 milijarde let se je iz nežive materije počasi in postopoma razvil fantastičen živalski in rastlinski svet. Nastal je

raj, ki ga človeštvo z nepremišljenim ravnanjem vse bolj ogroža.

Da bi ohranili lepoto Moravske doline, smo se skavti klana Mcmaček in četa Friderika Barage odločili, da bomo očisti-

stili potok Račo in njegove bregove. Z optimizmom in upanjem, da bomo delo kmalu končali, smo poprijeli za delo, a kmalu ugotovili, da ljudje nismo

ljubitelji čiste narave. Hiteli smo proti toku, pobirali smeti in kmalu so nam pošle moči, saj se ob tako velikih kosovnih odpadkih, človek le še sprašuje, kdo in zakaj prizadeva naravi takšno nasilje.

Vzeli smo si čas za malico, ki nas je okrepčala, da smo s čiščenjem nadaljevali vse do Vehovčevega mlina. Z dovoljnimi, da smo pomagali naravi, ki bo vsaj ob Rači lahko cvetela v pomladni lepoti, smo se zavedali, da moramo takšne akcije še ponavljati, predvsem pa razmisliti, kako bi opozorili prebivalce, da je potrebno z naravo živeti in zanjo skrbeti, nikakor pa ne zaničevati in onesnaževati.

KRISTINA NOVAK

Praznovali v Saleški dolini

DU Moravče je na mednarodni praznik žena organiziralo izlet v Saleško dolino. Ogle- dali smo si Šoštanj, ki ima 3 200 prebivalcev in je prvič omenjeno okoli leta 1200. V Zavodju nas je pričakal domačin in vodič Urleb Gvidon. Popeljal nas je na Kavčnikovo domačijo, kjer smo si ogledali prostore z dimnico in muzejem. Domačija, še posebej pa dimnica, velja za najjužnejši ohranjeni primerek v evropskem alpskem prostoru. Hiša je lesena, stara okoli 400 let, z malimi dimničnimi okni in je biser kmečke arhitekture na Slovenskem. Je kulturni spomenik, ki ga upravlja Kulturni center Ivana Napotnika

iz Velenja. Kavčnikova kmetija predstavlja dom malega kmeta, kakršen je bil tudi prvi znani lastnik Matevž Požen, ki je imel leta 1827 3 hektarje zemlje. Kljub slabemu življenju so na domačiji rasli čudno pametni ljudje. Zadnji lastnik Ferdo Kavčnik, rojen 1949. leta v teh skromnih razmerah, je pesnil in pisal eseje, študiral nemško klasično filozofijo in imel doma originalno nemško izdajo zbranih del Karla Marxa.

Izlet smo nadaljevali na skupnem srečanju ob kmečkem kosilu v gostilni Pri Vidi v Zavodju. Zavodje je razloženo hribovsko naselje z okoli 300 prebivalci v SV delu Saleške doline. So prijetna izletniška točka za ljudi iz bližnje in daljne okolice, o čemer smo se prepričali tudi moravški upokojenci.

po zapisu JOŽETA NOVAKA

Srce in roke župniji

Človek svoje srce in roke nameni temu, kar mu v življenju veliko pomeni. To je gotovo družina, v katere okolju odraščamo in se oblikujemo v zrele, odgovorne osebnosti. Vloga župnije v življenju kristjana je kot vloga družine, ki nas duhovno spremlja skozi celotno življenje, od rojstva do smrti.

V naši dekaniji smo izbrali to geslo za celodnevni dekanijski pastoralni dan dekanije Domžale, ki bo v soboto, 24. maja 2003, ob 9:30 v Čebelarskem centru na Brdu pri Lukovici, na katerem bomo pregledali skupaj prehojeno pot v prvem letu po zaključku sinode, kakor smo imenovali Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem. Kako uresničujemo sklepe Plenarnega zbora, kako jih poskušamo spraviti v življenje po naših župnijah in seveda vsak posameznik v svojem osebnem življenju, so vprašanja, na katera bomo poskušali odgovoriti na tem skupnem srečanju. Osvetlili bomo tri temeljne odločitve, ki bodo oblikovale naše življenje v prihodnosti: odločitev za človeka, občestvo in dialog, s poudarkom na vprašanju prostovoljnega dela v župniji, ki mu je posvečeno prvo leto.

Izmenjava izkušenj je gotovo dobrodošla in ob različnostih se bogatimo. Zato bo srečanje na Brdu pri Lukovici združevalo sodelavce osemnajstih župnij, kolikor jih zajema domžalska dekanija. Po skupnem uvodnem bogoslužju in kratkem nagovoru bo dopoldan potekal študijsko, po skupinah. Standardnim področjem obravnave sodelovanja kristjana v skupinah za oznanjevanje, bogoslužje in karitativne dejavnosti smo pridružili še teme o sodelovanju kristjanov v prosveti in kulturi, športnih in razvedrilnih dejavnostih ter problematiko zagotavljanja materialnih danosti za delo v župniji. Da se bodo srečanja lahko udeležile celotne družine, bo vzporedno potekal program za mlade, ki ga pripravlja Dekanijski odbor za mladino, poskrbljeno pa bo tudi za varstvo predšolskih otrok.

Po kulturnem programu v popoldanskem delu bo slovesna sv. maša. Brdo bo ta dan kraj zbliževanja širšega občestva v želji in pripravljenosti delati dobro za sočloveka.

ANA SKOK

IZLET NA DOLENJSKO

Bilo je lepo sobotno jutro, 5. aprila, ko smo se v zgodnjih jutranjih urah zbrali krajani iz vasi Zg. Prekra in Dešna. Odločili smo se, da preživimo dan skupaj in smo se polni pričakovanja odpeljali na Dolenjsko.

Pot nas je vodila mimo reke Krke do Šentjerneja. Najprej smo si ogledali Rangusov mlin, kjer nas je gospodar že nestrpno pričakoval. Povedal nam je, da Rangusov mlin poganja potok Kobilca. Na tem potoku je bilo včasih 18 mlinov, pa se je žal ohranil le še ta. Poleg mlina nam je gospodar pokazal tudi svojo ribogojnico. Za slovo pa nam je zaigral na harmoniko.

Pot smo nadaljevali do kartuzijskega samostana Pleterje, kjer menihi v molku in samoti iščejo Boga. Trikrat na dan hodijo k bogoslužju, v prostem času pa se ukvarjajo z vinogradništvom, sadjarstvom, sirarstvom, gozdarstvom, ribogojništvom, čebelarstvom ter še z drugimi dejavnostmi. Nedelje pa preživljajo skupaj.

Samostan Pleterje je eden izmed štirih kartuzijskih samostanov na Slovenskem, ki še služijo svojemu prvotnemu namenu in je najmlajši med njimi. Zgradil ga je celjski grof Herman drugi leta 1407. Samostan je v svoji zgodovini doživel padce in vzpone. Tako so leta 1595 bili v samostanu samo še trije menihi in samostan je bil ukinjen ter prišel v roke jezuitom v ljubljanskem kolegi-

ju. Leta 1899 ga je red odkupil in začel zidati novo kartuzijo. Od starega samostana se je ohranila gotška cerkev, ki je ena izmed najlepših cerkva srednjega veka v Evropi. Danes pripada samostanu 60 hektarjev zemlje.

Leta 1984 so se menihi zaradi prevelikega turističnega obiska odločili, da bodo postavili muzej na prostem, ki je nekoliko odmaknjen od samostana. Ta muzej vsebuje kmetijo, hlev, kozolec in svinjake iz srednjega veka. Z malo domišljije si je lahko v trenutku predstavljati življenje nekoč, k čemur pripomore tudi vonj po dimu iz črne kuhinje, prikupne stare hiše pokrite s slamo in brez dimnika.

Nato smo si ogledali še šentjernejsko cerkev, kjer nam je prijazen duhovnik povedal, da župnija Šentjernej vsebuje 16 podružnic in 52 vasi in poteka od Krke pa vse tja do Trdinovega vrha oz. hrvaške meje. Šentjernejska cerkev se imenuje cerkev sv. Jerneja in je stara 200 let. Zelo smo se navdušili nad oltarjem, ki je v obliki Jezusove glave, na kateri je oltar v podobi odprte knjige.

Že nekoliko utrujeni in lačni pa vendar veseli smo si peli domače pesmi, ko nas je pot vodila do turistične kmetije »Pr Martinovih«, kjer so nas pogostili z likerjem, z domačo hrano in seveda tudi z zelo dobrim domačim vinom. Ne-

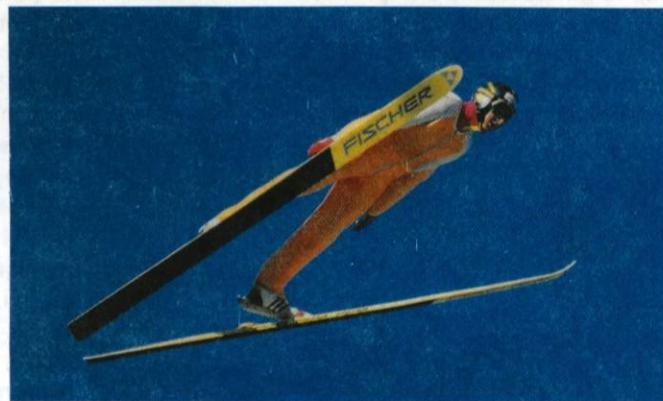
kateri smo jahali konja, drugi pa so glasno in veselo prepevali ob zvokih harmonike. Potem smo se peš odpravili do sosedu Jožeta Strmecca, ki nam je pokazal naravne kamnite in lesene posebnosti. To je bilo resnično nekaj lepega za oči in se s preprostimi besedami

ne da opisati temveč vam priporočam, če vas bo pot zanesla v Šentjernej, da si greste ogledati to prečudovito posebnost narejeno iz kamnov in lesa. Ne bo vam žal!

Na poti proti domu pa smo si ogledali še Kostonjeviško jamo, ki je bila odkrita leta 1937 in je dolga 2000 m. Vsebuje pa 300 metrov asfaltirane turistične poti. V jami živijo netopirji in pajki. Najgloblja točka jame je jezero, ki ima približno 10 stopinj. Danes je jamo prevzel jamarski klub, pred tem pa je bila že izropana, vendar pa še vedno vsebuje stalaktite, stalagnite in zavese, ki jih je ustvarila narava.

V poznih popoldanskih urah smo se vračali proti domu in se ustavili še na poznem popoldanskem kosilu ter se zavrteli ob zvokih glasbe. Uturjeni in polni vtisov smo zadovoljni prišli domov. Gojimo pa upanje, da bomo še kakšen dan, čeprav ima vsak svoje obveznosti, preživeli skupaj na podoben način kot to aprilsko soboto.

ANDREJA RIBIČ

Planiška velikanka izziv Franciju Cerarju

Franci Cerar z Imenj že vrsto let trenira in tekmuje v smučarskih skokih. To sezono se je priključil SK Mengeš, kjer odličen stilist s šibko odzivno močjo žanje lepe uspehe na medklubskih tekmah. Uspehov klubskega kolega Roka Benkoviča še ne dosega, si pa šteje v velik uspeh in napredek vlogo predskakalca na planiški velikanki, kjer je kot predskakalec poletel kar 197 metrov. Čestitke! V tej sezoni pa je na tekmi v Ljubnem uspel osvojiti 14. mesto med 70 skakalci. V mengeškem klubu lepo napreduje in nova sezona prav gotovo tudi zanj pomeni novo priložnost in nov izziv. K rezultatom je pripomogla tudi finančna pomoč Občine Moravče za treninge v poljskih Zakopanih, za kar se družina Cerar iskreno zahvaljuje. (MAL)

Med tisoč harmonikarji tudi moravški

Velikemu številu harmonikarjev iz vse Slovenije se je na prazniku smučarskih poletov v Planici pridružila tudi skupina iz naše doline, ki je skupaj z drugimi poskrbela za enkratno kulturno prireditev in glas »slovenskega« instrumenta ponesla prek televizijskih valov v širni svet. Moravčanov je le za prgišče, le malokje pa manjkamo.

foto: B.M.

Kranjec in Peterka gosta Hermana Šlibarja in moravških skakalcev

Oblačna, mrzla in snežno deževna sredo, 2. aprila, je mnoge mlade radovedneže privabila k skakalnicam za šolo, saj so si želeli čisto od blizu videti najuspešnejša državna reprezentanta v smučarskih skokih. Dogodek pa se je zgodil zaradi Hermana Šlibarja in njegove družine, ker so ponudili najboljšo možnost v nedeljski popoldanski oddaji na GKB TV. Robi Kranjec se je odločil za obisk v Moravčah, kjer ga je pozdravila tudi županja in presenetil naše gore list, klubski kolega Primož Peterka. Po izmenjavi pozdravov in daril med Hermanom Šlibarjem in Robijem Kranjec sta si skakalna šampiona ogledal skakalce moravškega skakalnega kluba, ki so imeli nemalo treme in navodila trenerja Janeza Prašnikarja so naletela na gluha ušesa. Lepa popestritev sredinega zgodnjega popoldneva bo gotovo najbolj ostala v spominu vsem tistim, ki so si uspeli priboriti avtograme in s športnima šampionoma izmenjati nekaj besed.

Ob koncu pa še iskrene čestitke Primožu Peterki za četrto zaporedno osvojitve naslova Športnik zime.

MAL

TEKMOVANJA

Mala odbojka. V začetku meseca marca je potekalo tekmovanje v mali odbojki. Na občinskem tekmovanju (šole bivše domžalske občine) so dekleta, ki so tekmovala na OŠ Vencija Perka Domžale, osvojila 1. mesto. Fantje pa so tekmovali na OŠ Preserje pri Radomljah in prav tako zasedli 1. mesto. Področno tekmovanje je potekalo na OŠ Toma Brejca v Kamniku. Dekleta so bila 3., fantje pa so zasedli 4. mesto.

Zgodovina. V torek, 25. marca, je potekalo v Ljubljani državno tekmovanje iz zgodovine. Tekmovanja so se udeležili tudi učenci naše šole pod mentorstvom učiteljice Maje Vilar in dosegli zelo lep uspeh. Nejc Koprivšek, Nejc Capuder, Petra Brodar in Mateja Malin iz osmega razreda so osvojili zlato priznanje, Rok Urbanija iz sedmega razreda pa srebrno priznanje.

Kemija. 23. marca je v Ljubljani potekalo državno tekmovanje iz kemije. Jurij Stritih iz 8. razreda je osvojil srebrno Preglovo priznanje. Ob njegovem uspehu pa seveda čestitke tudi njegovi mentorici ga. Heleni Klinc.

Matematika. V soboto, 29. marca, se je na naši šoli zbralo 162 tekmovalcev, ki so tekmovali iz matematike za srebrno Vegovo priznanje. Tekmovali so učenci iz 6., 7. in 8. razreda, devetih šol občin Moravče, Dom-

žale, Lukovica, Mengeš in Trzin.

Naši tekmovalci so se dobro odrezali in pet učencev je osvojilo srebrno Vegovo priznanje. Trije so se uvrstili na državno tekmovanje, ki je potekalo 12. aprila v Ljubljani na OŠ Toneta Čufarja.

Angleščina. Državnega tekmovanja, pod mentorstvom ga. Vlaste Vajda, se je udeležilo osem tekmovalcev. Jurij Stritih je osvojil zlato priznanje, Katja Bricelj, Vesna Judež in Aljaž Urbanija pa srebrna priznanja.

Fizika. 15. marca sta se dve ekipi mladih fizikov in njihova mentorica ga. Petra Peterka, udeležili področnega tekmovanja v znanju iz fizike. Tekmovanje je potekalo na OŠ Toma Brejca v Kamniku. Zelo uspešna je bila 1. ekipa Blaž Logaj in David Burja, ki sta osvojila srebrno Stefanovo priznanje.

Revija mladinski zborov. 10. aprila je bila v Kulturnem domu v Moravčah območna revija mladinskih pevskih zborov, ki je izvedena v sodelovanju z Zvezama kulturnih društev občin Domžale in Mengeš, občinami Domžale, Lukovica, Mengeš, Moravče in Trzin ter Javnim skladom RS za kulturno dejavnost. Revije se je udeležilo pet mladinskih pevskih zborov. Naši pevci so se pod vodstvom zborovodkinje Mojce Malovrh predstavili s tremi skladbami. Zadnjo, ki jo je priredila gospodična Mojca sama, z naslovom Sonce na nebu, so z besedilom ustvarile pevke zbora same. Na klavirju jih je spremljal g. Tomaž Pirnat. Za konec pa še to. Zborček se sedaj predstavlja z novim imenom MUC-ART.

ANDREJA VAVPETIČ

Moravški zbor skozi pogled zborovodkinje

Dekleta so odlično izvedle zahteven program, kar velja tako za zbor kot za solistke (Rozala in Maja – glas, Klara-prečna flavta, Janja in Karmi-ksilofon). Posebna pohvala gre tudi pianistu. Za tiste, ki bi utegnili imeti pomisleke glede izbire programa, naj navedem nekaj, kar je že pred leti izjavilo dvoje slovenskih zborovodij: "Najzahtevnejša, pa tudi najlepša oblika zborovskega petja je ENOGLASJE. Pevci in zborovodje, ne izogibajte se ga!" To sta izjavila prof. Janez Bole in prof. Karmina Šilec, dva izjemna zborovska dirigenta. Bi bil rad kdo pametnejši od njiju?

Več zborovodij je imelo pripombe glede občinstva. Starši, zavedajte se, da majhni otroci, še zlasti dojenčki, ne sodijo na takšno prireditev, ker s svojim oglašanjem hudo motijo tako nastopajoče kot poslušalce. V bodoče pokažite malo več obzira do tistih, ki jim je takšna prireditev dejansko namenjena!

Naš mladinski pevski zbor pa prav zdaj pripravlja svojo prvo zgoščenko. Ob tej priložnosti so si pevke nadele novo ime: MUC-ART. Izraz ima trojni pomen: muc je (neuradni) simbol Moravč, art je umetnost, Muc-art pa je samo malo spremenjeni Mozart, eden izmed velikanov glasbe.

Pohvala gre tudi organizatorju, ker je bilo pevcem in pevkam omogočeno, da so bili med koncertom v dvorani, zardi česar so lahko poslušali drug drugega. Kar je bil tudi glavni smisel takšne revije.

Pa še to: med koncertom, je bil v dvorani prestrežen šepet med dvema pevkama: "Saj, če smo lani zmagali, bomo pa letos tudi!!" Zmagali? Res je navadno en zbor izbran, da se predstavi še na regijski reviji. Toda, ali to pomeni, da so vsi ostali zbori zanič!? Kaj sploh pomeni GLASBA mladim pevcem in nenazadnje tudi njihovim zborovodjem? Je to nekaj, kar jih plemeniti, notranje bogati in naredi iz njih boljše ljudi, nekaj, s čimer lahko osrečijo sebe in poslušalce – ali nekaj, s čimer se lahko hvalijo, češ, mi smo pa nekaj boljši!? Presodite sami!

MOJCA MALOVRH, zborovodkinja

ŠOLSKI KOLEDAR

- 13. 05. – Ex tempore
- 16. 05. – Govorilne ure
- 17. 05. – Kaj veš o prometu
– regijsko tekmovanje
- 20.-21. 05. – Eksterno
preverjanje znanja
- 23. 05. – Mladi tehniki –
regijsko tekmovanje
- 24. 05. – Kaj veš o prometu
– državno tekmovanje

Kuj železo, dokler je vroče!

O kovaštvu, ki še živi na Moravškem

Odkritje železove rude in pridobivanje železa je bila ena od prelomnic v razvoju človeštva. Danes odkrite in izkopane večje količine orodja in orožja naših prednikov, ki so jih zakopali najverjetneje iz življenjskih potreb, ko so odhajali za dlje časa od doma, imenujemo **arheološke zakladne najdbe**. Tudi na Moravškem so našli in talili železovo rudo. O tem pričajo ostanki topilnic in najdbe žlindre. Pridobivanje železa je bilo tesno povezano s kovaštvom. Še žarečo gmoto železa, ki so jo dobili po taljenju rude, so pri starih postopkih pridobivanja železa kovači ponavadi takoj prekovali v uporabne izdelke.

Kovaštvo je bila obrt, ki je služila izdelavi prvih orožij, kmečkega in drugega orodja, podkovstvu in izdelovanju kovinskih delov različnih vozov in ključavnic, kljuk, železnih vrat, tečajev in okenskih mrež. Poznamo **podkovsko, orodno in umetno kovaštvo**.

Da bi izvedeli kaj več o tej obrti, smo obiskali kovača Franca Gorjupa iz Moravč. Udarjanje kladiva ob nakovalo in njegov ostri zven sta bila znamenje, da stojimo pred kovačijo. Ob odprtih vratih je zadišalo po železu, oglju, pepelu, mazivih. **Osrednji prostor v kovačiji je ognjišče**, kjer na vroči žerjavici iz oglja zažari kos trdega železa. Da je dovolj vroče in ogreto, voljno za obdelavo in preoblikovanje, nam pove njegova živo rdeča

barva. Poleg ognjišča stoji na debeli leseni kladi **nakovalo**, kjer se obdeluje železo in dobiva ob udarcih kovačevega **kladiva** zeleno obliko. Za delo kovač potrebuje tudi **klešče na dolgem ročaju**. Vanje vpne kos železa oziroma oplemenitenega železa - jekla in nanje čez roč povleče prav tako železen obroč. Obdelovanec je s tem dobro vpet in ne uide med delom iz klešč. Kovač Franc je prikazal cel postopek od vpenjanja železa, ogrevanja ognjišča in obdelovanca ter **obdelave na nakovalu** in kovaškega **spajanja trakastega kosa železa v obroč**. Med delom se je železo hitro ohlajalo in obdelovanec je bilo potrebno večkrat položiti nazaj v žareče oglje in ga ogreti. Od tu izvira znani rek: "Kuj železo, dokler je vroče". Da je železo primerno žilavo in trdno, je potrebno izdelek tudi **ukaliti**, to je za določen čas položiti v vodo ali olje. Od tu spet poznani izraz –kaljen, prekajlen-žilav in trden.

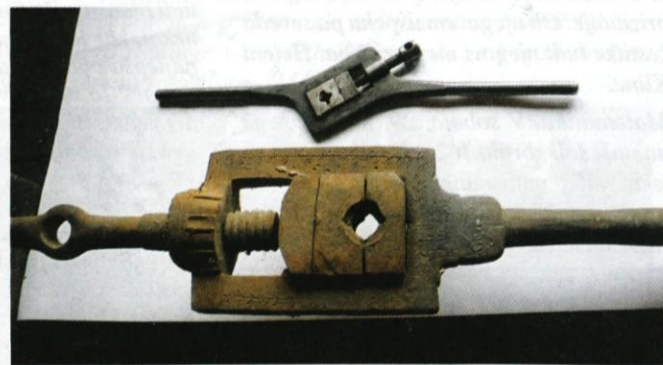
Kovač Franc Gorjup izvira iz kovaške družine, saj je bil njegov oče Franc tudi kovač, ki je leta 1932 na tem mestu sezidal hišo in kovačnico. Sin Franc ga je od svojega 12. leta spremljal pri delu in se učil skrivnosti tega težaškega poklica. Obiskoval je podkovsko obrtno šolo v Ljubljani in se izučil za kovača. Po

očetovi smrti je prevzel njegovo obrt in v kovačnici še danes pod njegovimi spretnimi rokami nastajajo različni kovani izdelki.

Osnovna dejavnost kovačije je bila **podkovstvo** ter izdelovanje različnega kmečkega orodja, kot so brane in drevesa. Za dom so izdelovali **burkle in greble**. Prav sedaj obnavlja in sestavlja **železne dele** za že odsluženi voz zapravljičev. Malo bo še potrebno postoriti, pa se bo odpeljal tja proti Žirovnici. Pravi, da bo darilo tamkajšnjemu gostilničarju. Tudi včasih so pri njih kovali železne dele za različne vozove in sestavljali vse od lojtrnikov do zapravljičev. Pri vozu so potrebovali tudi verige in zanje so izdelovali različne kljuke in obroče.

Iz "arhiva" je potegnil zanimiva izdelka – dva **durgla ali ročna vrtalna strojčka**, ki jih ne uporabljamo več, saj so jih nadomestili "sodobniki", in z njih obrisal prah. V kovačnici so ročno izdelovali **vijake različnih velikosti**. Si predstavljate sodobno izdelavo vijakov danes? Včasih so "navili" oz. vrezali navojnico vsakemu vijaku posebej. Za to so uporabljali posebne navojne čeljusti. Najstarejša in največja ima vrezano **letnico 1880**.

Za kovačnico stoji še nekaj starih kmečkih orodij, potrebnih popravila. **Spretno roke kovača Franca bodo še popravljale, obnavljale in po naročilu kovale manjkajoče dele orodij in tako ohranjale dediščino očetov in dedov**. Franc je pokazal osnutek za osovino za cizo, v kateri so ženske prevažale perilo. To je njegovo naslednje delo po naročilu. **Želimo mu, da bi mu delo dobro uspevalo in bi ohranjal tradicijo kovaštva v Moravčah še dolga leta.**

TADEJA ŠUBIC, svetovalka,
Zavod RS za varstvo narave, OE Kranj

**Objavlja razpis za vpis
v šol. leto: 2003/2004**

Instrument:	Št. prostih mest:	Pogoji / dodatna pojasnila:
klavir	2	starost: 7 – 9 let, pouk bo potekal v Moravčah
harmonika	1	starost: 7 – 9 let, pouk bo potekal v Domžalah
kitara	1	starost: 8 – 9 let, pouk bo potekal v Domžalah
flavta	2	starost: 7 – 9 let, pouk bo potekal v Domžalah
klarinet	2	starost: 7 – 11 let, pouk bo potekal v Domžalah
trobenta	2	starost: 8 – 11 let, pouk bo potekal v Moravčah
pozavna	1	starost: 8 – 11 let, pouk bo potekal v Domžalah
druga trobila	1	starost: 10 – 13 let, pouk bo potekal v Domžalah
petje	1	od konca mutacije do 25 let, sprejemni izpiti se lahko opravljajo samo v Domžalah (ista termina)

Nauk o glasbi: Na oddelku Moravče bo potekal pouk 1. razreda nauka o glasbi za vse učence, ne glede na katerem oddelku bodo razporejeni na instrument.

Sprejemni izpiti:

bodo potekali v soboto, 24. maja 2003 od 9. – 12. ure, v Osnovni šoli Jurija Vege Moravče; za zamudnike pa še v torek, 27. maja 2003 od 18. – 20. ure, v Glasbeni šoli Domžale, Ljubljanska cesta 61, Domžale.

Dodatne informacije lahko dobite v tajništvu Glasbene šole Domžale, Ljubljanska cesta 61, Domžale ali na tel. 722-05-10, vsako dopoldne.

VABLJENII

V SPOMIN

Mrak počasi se spušča na zemljo, a tebe ni in išče te zaman oko; išče te povsod, kamor seže pogled in čakam te v upanju, da se vidiva spet!

10. maja bo minilo eno leto,
odkar nas je za vedno zapustil
drugi mož, ata in stric

IVAN VESEL
iz Češnjic pri Moravčah

Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu in se ga spominjate.

Vsi njegovi

Spomini bledijo – zapišimo jih

Z mlajšim bratom sva se igrala okrog hiše Pod Brdom, tam smo med drugo svetovno vojno stanovali.

Igro je prekinil turoben dogodek. Mimo se je pomikal mrliški spreved. Dekleta in žene so na nosilih nesle sosedo, Lazovsko staro mamo, k zadnjem počitku na moravško pokopališče. Skupina žensk in pokojnica na nosilih med njimi. Ta dogodek se mi je globoko vtisnil v spomin.

Minevajo leta, že zdavnaj je minila 2. svetovna vojna. Spomini hitijo nazaj! Kdo so bile žene in dekleta, ki so spremljale pokojnico na njeni zadnji poti? Da ženske nosijo mrliča, je vsaj na Moravškem, nevsakdanji pojav.

Leta bežijo in spomini z njimi, a vendar sem želel kaj več zvedeti o nevsakdanjem dogodku. Obiskal sem več ljudi, ki bi mi lahko karkoli povedali. Večina meni, da so pokojno mamo pokopavale Šverkovi dve, Pavla in Francka, Fajdigova mama ter Kocijeva Minka z Gorice. Sodelovala je tudi Martinova Francka.

Francka živi na svojem rojstnem domu Pod Brdom. Šverkova Pavla, Fajdigova mama in Kocijeva Minka so že davno pokojne. Šverkova Francka se še dobro spominja dogodka.

Štirindevetdesetletna Francka Per – Martinova pa se v svoji visoki starosti že težje spominja teh vojnih dogodkov, spomin pa ji oživi ob pripovedovanju, kako je nosila na stotine škafov bistre studenčnice od izvira Rače na svoj dom, visoko na strmi breg.

Mamo, Lazovsko Lizo, so tiho pokopali na moravškem pokopališču. Niti lastni sin Jože se pogreba ni mogel udeležiti, saj je bil obvešččen, da ga bodo prijeli in ne bo več videl svoje hribovska domačije. Sodeloval je v narodno osvobodilnem gibanju.

Z leti še spomini izgubljajo v pozabo! Še nekaj let in vse bo daljna preteklost. Tisti, ki se danes s takšno lahkoto izrekajo za vojna udejstvovanja kjerkoli na svetu, gotovo niso doživljali vojnih grozot. Naj prislunhejo pripovedovanju svojih starih sorodnikov. Najbrž bodo spremenili svoja hotenja.

MARIJAN GRIL

POPRAVEK: V 4. številki Novic iz Moravske doline je v V SPOMIN Romana Vesela iz Češnjic napačno zapisan datum, ki se pravilno glasi 28. marca.

UREDNIKA

*Kakor valovi in galebi se srečujemo in približujemo.
Galebi odlete,
valovi odplavajo
in mi odhajamo.*

V SPOMIN

**JOŽEFA in FRANC
PERGAR**
z Dol

23. aprila je minilo 20 let, od kar je odšel v večnost oče France.
22 let od mamine smrti pa bo minilo 16. avgusta.

Hvala vsem, ki se ju še spominjate!

Vsi njuni

AVTOSERVIS

PLANINC d.o.o.

Vrhpolje 43, Moravče
Tel.: 01/723-13-38
GSM: 041/686-509

VULKANIZERSTVO

prodaja, premontaža, centriranje in hranjenje gum

Nudimo kompletno usluge na vseh tipih vozil.

Za čas popravila nudimo nadomestno vozilo.

Smo pogodbeni servis za vse slovenske zavarovalnice.

Odkup in prodaja celih in poškodovanih vozil.

S toplejšimi dnevi se je začela motoristična sezona, zato poskrbite za svoje jeklene konjičke še preden se podate na prvo vožnjo. Vaš motor strokovno pregledamo, ga opremimo z novimi pnevmatikami in ga v vaše zadovoljstvo pripravimo za varno vožnjo.

Na zalogi so tudi avtomobilske letne pnevmatike priznanih proizvajalcev BRIDGESTONE, METZELER, PIRELLI in DUNLOP.

Polnjenje in kontrola avtomobilskih klimatskih naprav.

SREČNO IN VARNO VOŽNJO!

Delavni čas: od ponedeljka do petka 7.00 - 19.00
sobota 7.00 - 13.00

AS

DOMŽALE

OBVESTILO

Obveščamo lastnike kmetijskih traktorjev in traktorskih priklopnikov, da bodo tehnični pregledi teh vozil po naslednjem razporedu:

PONEDELJEK, 5.5.2003 od 8.00 do 12.00 in od 13.30 do 18.00 ure in

TOREK, 6.5.2003 od 8.00 do 12.00 ure

V MORAVČAH NA PARKIRIŠČU OB CERKVI

(administrativna dela se bodo opravljala v sejni sobi Občine Moravče Trg svobode 4 - stranski vhod)

SREDA, 7.5.2003 in ČETRTEK, 8.5.2003 V LUKOVICI

PONEDELJEK, 12.5.2003 V DOBU

Lastnike traktorjev in traktorskih priklopnikov **OPOZARJAMO**, naj na tehnični pregled pripeljejo usposobljena vozila, zlasti naj pregledajo krmilni mehanizem, svetlobna telesa in zavore, s seboj pa naj imajo obvezno opremo: **prvo pomoč in varnostni trikotnik!**

Na tehnični pregled prinesite s seboj prometno dovoljenje in zavarovalno polico iz preteklega obdobja, če je vozilo evidentirano, sicer pa osnovne dokumente vozila - račun, carinsko deklaracijo in pogodbo.

Lastnike traktorjev in traktorskih priklopnikov seznanjamo, da morajo **NOVA VOZILA** evidentirati pri oddelku za upravne notranje zadeve Upravne enote Domžale v 30 dneh od dneva opravljenega tehničnega pregleda!

S seboj **OBVEZNO** prinesite dokumente, ki so potrebni za tehnični pregled in veljavni osebni dokument, o istovetnosti lastnika vozila!

DARKO GOGNJAVEC

sliko pleskarstvo®

PIRC

Matej Pirc s.p.
gsm 041-647-602
Stegne 11
1251 Moravče
www.slikopleskarstvo-pirc.com

ISCG
DOMŽALE

AVTOŠOLA
LONČAR d.o.o.

Cesta talcev 10, 1230 Domžale

Marko: 041/785-735

Janez: 041/697-971

Tečaj CPP
B kategorije
19.5. ob 19. uri

PA BREZ ZAMERE

Minevanje

No, smešno je, da kar stoji, beži.
A čudno ni, da nič ne čaka.
Posmehuje se nam, se reži,
vsakdanja ura, ki tiktaka.

zložil JOŽE NOVAK

SPINA

Obveščamo in vabimo vas k nakupom v naši prodajalni, kjer lahko koristite vse prodajne akcije in bonitete Mercatorja.

Cestitamo ob dnevu upora in prazniku dela z željo po prijetnem preživetju prostih dni v družbi tistih, ki vam največ pomenijo.